

ความรู้และทักษะวิชาชีพของนักบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย

Knowledge and Professional Skills of Accountants at the Certified

Accounting Practice in Thailand

ชลิดา ลีนจี¹, กนกมณี หอมแก้ว², สุภาพร บุญเยี่ยม³

Chalida Linjee¹, Kanokmani Homkaew², Supaporn Boon-lam³

คณะบัญชี มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Faculty of Accountancy Bangkokthonburi University

Email: Noi_14@windowslive.com

Received March 10, 2020; Revised March 10, 2020; Accepted April 16, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง ความรู้ทักษะวิชาชีพของนักบัญชี สำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาความรู้ทักษะวิชาชีพของนักบัญชี สำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย โดย ศึกษาจากผู้บริหารสำนักงานบัญชีคุณภาพทั้ง 121 แห่ง จากทั้งหมด 160 แห่ง โดยผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย มีความเห็นว่าสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทยที่มีรูปแบบธุรกิจ ระยะเวลาที่สำนักงานจัดตั้ง ทุนจดทะเบียน จำนวนพนักงาน และจำนวนลูกค้าแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะวิชาชีพโดยรวมไม่แตกต่างกัน มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

คำสำคัญ: ทักษะวิชาชีพ; นักบัญชี; สำนักงานบัญชีคุณภาพ

ABSTRACT

The Research were Knowledge, Professional Skills of Accountants at the Certified Accounting Practice in Thailand. Research objectives to study Knowledge, Professional Skills of Accountants at the Certified. Accounting Practice in Thailand. Executive Accounting Office, study of 121 the quality of the total of 137. To collect data by questionnaires. Data analyzed were descriptive statistics include percentage, frequency, mean and variance analysis.

The results of the research found that. The Certified Accounting Practice in Thailand's Executive were opinions that the Certified Accounting Practice were the business model. During the establishment of the office, the authorized capital and number of employees and different number of customers. Opinions overall professional skills were no different. There were statistically significant at .05 level

Keywords: Professional Skills; Accountants; Certified Accounting Practice

บทนำ

ปัจจุบันเศรษฐกิจและสังคมมีการแข่งขันกันอย่างมาก ซึ่งผู้บริหารองค์กรต้องปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ตามสถานการณ์ให้ทันกับเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งต้องอาศัยข้อมูลสารสนเทศทางบัญชีมาเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจเสมอ ซึ่งข้อมูลนั้นจะต้องเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ ครบถ้วน และทันต่อการใช้ประโยชน์ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญทางด้านบัญชี หรือนักบัญชีซึ่งถือเป็นผู้เชี่ยวชาญมากที่สุดมาช่วยในการจัดการข้อมูลทางบัญชี เป็นที่ปรึกษา และจัดทำรายงานทางการเงินตามมาตรฐานการบัญชีได้อย่างถูกต้องและเชื่อถือได้ ซึ่งการสอบบัญชีและการให้ความเชื่อมั่นมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ การตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจต้องใช้สารสนเทศที่เชื่อถือได้ การสอบบัญชีช่วยให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือเพิ่มขึ้น และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ใช้ประโยชน์

สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้สนับสนุนการพัฒนาและปรับปรุงวิชาชีพบัญชี เพื่อยกระดับความสามารถของนักบัญชีให้ทันกับประเทศไทยสามารถแข่งขันกับประเทศในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนได้ (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2562) ดังนั้นทักษะทางวิชาชีพบัญชีของนักบัญชีเป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของงาน หากพิจารณาตามมาตรฐานการศึกษาาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 3 เรื่องทักษะทางวิชาชีพ (International Education Standards for Professional Accountants: IES3 Professional Skills) ทักษะของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีประกอบไปด้วยทักษะ 5 ด้าน คือ 1. ทักษะด้านปัญญา 2. ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการสื่อสาร 3. ทักษะด้านการจัดการตนเอง และ 4. ทักษะด้านการจัดการองค์กร ครบทั้ง 4 ด้านแล้วก็จะทำให้นักบัญชีเกิดความเชี่ยวชาญในงานที่ทำ และยังส่งผลให้งานมีคุณภาพอีกด้วย (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2562)

กรมพัฒนาธุรกิจการค้า ได้ส่งเสริมให้ผู้ประกอบสำนักงานบัญชีให้มีคุณภาพ และน่าเชื่อถือ โดยกำหนดให้มีการออกหนังสือรับรองคุณภาพ แก่สำนักงานบัญชี ที่ผ่านการตรวจประเมินการปฏิบัติตามข้อกำหนดรับรองคุณภาพขึ้นเป็นสำนักงานบัญชีคุณภาพปัจจุบันมี 160 สำนักงาน (กรมพัฒนา

ธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์, 2562) ซึ่งสำนักงานบัญชีคุณภาพ จำเป็นต้องมีนักบัญชีที่มีคุณภาพ ในเรื่องของการเงิน วางระบบบัญชี หรือตรวจสอบรับรองบัญชีให้มีคุณภาพ และน่าเชื่อถือ ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ ดังนั้นทักษะวิชาชีพนักบัญชีจึงเป็นปัจจัยสำคัญต่อคุณภาพของสำนักงานบัญชี

จากเหตุผลดังกล่าว จึงเป็นแรงจูงใจให้ผู้วิจัยเลือกทำการศึกษา ความรู้ทักษะวิชาชีพของนักบัญชี สำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย โดยหวังว่างานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อสำนักงานบัญชี และผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี สามารถเป็นแนวทางพัฒนาตนเอง และทำงานให้มีทักษะวิชาชีพ ตามมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศ ให้เป็นนักบัญชีที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันกับประเทศในกลุ่มประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความรู้ทักษะวิชาชีพของนักบัญชี สำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย

การทบทวนวรรณกรรม

International Education Standard: IES

สภาวิชาชีพบัญชี ได้กำหนดคุณสมบัติสำหรับผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีที่จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการศึกษาสากล (International Education Standard: IES) ที่ออกโดย IFAC ทั้ง 8 ฉบับ ซึ่งได้กำหนดคุณสมบัติของนักบัญชีมืออาชีพ ประกอบด้วย (สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์, 2562)

1. ข้อกำหนดเพื่อเข้าสู่โปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี
2. เนื้อหาของโปรแกรมการศึกษาทางวิชาชีพบัญชี
3. ทักษะทางวิชาชีพ
4. ค่านิยม จรรยาบรรณ และทัศนคติทางวิชาชีพ
5. ข้อกำหนดด้านประสบการณ์การทำงานจริง
6. การวัดผลขีดความสามารถและสมรรถนะ
7. การพัฒนาทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับโปรแกรมเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต
8. ข้อกำหนดด้านสมรรถนะสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพสอบบัญชี

ทักษะวิชาชีพ

ทักษะทางวิชาชีพ (Professional skills) หมายถึง ความรู้ความสามารถที่จำเป็นต่อวิชาชีพบัญชี โดยการนำความรู้ ค่านิยม จริยธรรม และแนวคิดทางวิชาชีพไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล ซึ่งนักบัญชีจำเป็นต้องมีทักษะเฉพาะด้าน ทักษะในการทำงาน ทักษะองค์การบริหารธุรกิจ ทักษะบุคคล ทักษะในการสื่อสารระหว่างบุคคล ทักษะความรู้ต่าง ๆ และทักษะในการพิจารณาเยี่ยงผู้ประกอบการวิชาชีพ ได้แก่ ทักษะด้านปัญญา ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และ

การสื่อสาร ทักษะด้านการจัดการตนเอง และ ทักษะด้านการจัดการองค์กร (อัมพร เทียงตระกูล, 2557)

ทักษะด้านปัญญา หมายถึง การมีวิจารณญาณในการไตร่ตรอง เลือกใช้วิธีแก้ปัญหาได้อย่างรอบคอบเหมาะสม

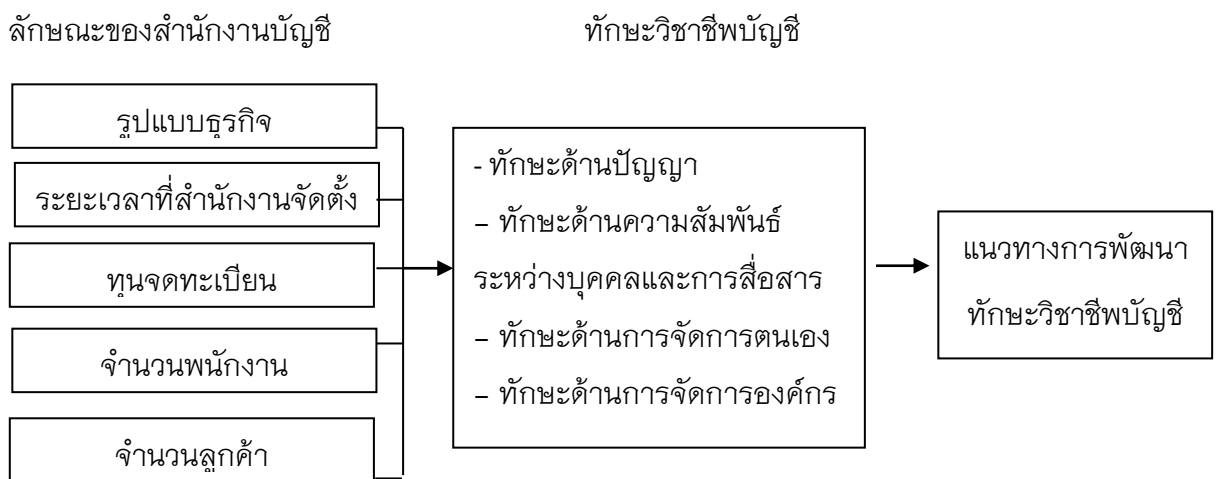
ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการสื่อสาร หมายถึง ความสามารถในการประสานงานได้ดีเยี่ยม ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีศิลปะในการแสดงความคิดเห็น และนำเสนอได้ตรงประเด็น

ทักษะด้านการจัดการตนเอง หมายถึง ความมุ่งมั่นในการเรียนรู้ตลอดชีวิตจัดการเวลาและทรัพยากรเพื่อให้บรรลุข้อกำหนดทางวิชาชีพ คาดการณ์ความท้าทายและวางแผนหาทางแก้ปัญหาที่เป็นไปได้

ทักษะด้านการจัดการองค์กร หมายถึง ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายตามแนวปฏิบัติที่ระบุไว้ภายในระยะเวลาที่กำหนด ประยุกต์ใช้ทักษะการบริหารคนในการสร้างแรงจูงใจและพัฒนาผู้อื่น มีทักษะการกระจายงานในการมอบหมายงาน นำเครื่องมือและเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผล และการตัดสินใจที่ดีขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยความรู้ทักษะวิชาชีพของนักบัญชี สำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย เป็นการวิจัยเชิง ปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประชากรที่ใช้ คือ ผู้บริหารสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย จำนวนทั้งสิ้น 160 ราย (กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์, 2562) และได้รับแบบสอบถามกลับมา 121 ฉบับ เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ 121 ฉบับ ดังนั้นผู้บริหรที่ตอบแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 75.62 ซึ่งเพียงพอต่อการวิจัย โดยเทียบกับสูตรเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) กำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95%

ซึ่งได้สร้างตามความมุ่งหมายและกรอบแนวคิดการวิจัยที่กำหนดขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งงาน และประสบการณ์ทำงานในสำนักงาน

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ รูปแบบกิจการ ระยะเวลาที่สำนักงานบัญชีจัดตั้งขึ้น ทุนจดทะเบียนของสำนักงาน จำนวนพนักงานทำบัญชีในสำนักงาน และจำนวนลูกค้า

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะวิชาชีพของนักบัญชีสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 24 ข้อ โดยครอบคลุมข้อมูลเนื้อหาเกี่ยวกับทักษะวิชาชีพ มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 3 (International Education Standards for Professional Accountants : IES3 Professional Skills) โดยแบ่งออกเป็น 4 ด้านคือ

ด้านที่ 1 ทักษะด้านปัญญา

ด้านที่ 2 ทักษะด้านสัมพันธระหว่างบุคคลและการสื่อสาร

ด้านที่ 3 ทักษะด้านการจัดการตนเอง

ด้านที่ 4 ทักษะด้านการจัดการองค์กร

ตอนที่ 4 ปัญหาและข้อเสนอแนะที่มีต่อการพัฒนาทักษะทางวิชาชีพของนักบัญชี

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ได้แก่ ความถี่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และได้วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับทักษะวิชาชีพของนักบัญชี จำแนกตามรูปแบบธุรกิจ ระยะเวลาที่สำนักงานบัญชีจัดตั้งขึ้น ทุนจดทะเบียน จำนวนพนักงานบัญชีในสำนักงาน และจำนวนลูกค้าแตกต่างกัน การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance : ANOVA) และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของ Least Significant Difference (LSD)

ผลการวิจัย

การวิจัยความรู้ทักษะวิชาชีพของนักบัญชี สำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาความรู้ทักษะวิชาชีพของนักบัญชี สำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย ผลการวิจัยมีดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของ ผู้บริหารสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย ตอบแบบสอบถามของสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย เป็นเพศหญิง ร้อยละ 81.0 อายุอยู่ระหว่างอายุ 30-40 ปี ร้อยละ 47.9 ระดับการศึกษาอยู่ที่ระดับปริญญาตรี ร้อยละ 79.3 ปัจจุบันดำรงตำแหน่งอยู่ในตำแหน่งกรรมการผู้จัดการ ร้อยละ 37.2 และประสบการณ์ทำงานอยู่ในระหว่าง 10-15 ปี ร้อยละ 42.1

สำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย ส่วนใหญ่มีรูปแบบธุรกิจเป็นบริษัทจำกัด ร้อยละ 87.6 ระยะเวลาที่สำนักงานจัดมากกว่า 20 ปี ร้อยละ 43.0 ทุนจดทะเบียนนจดทะเบียนอยู่ระหว่าง 1,000,001-2,000,000 บาท ร้อยละ 33.9 จำนวนพนักงานทำบัญชีในสำนักงาน 11-20 คน ร้อยละ 41.3 จำนวนลูกค้ามีมากกว่า 90 ราย ร้อยละ 38.8

ผู้บริหารสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับทักษะวิชาชีพโดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงตามลำดับดังนี้คือ ทักษะด้านสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร ทักษะด้านการจัดการองค์กร ทักษะด้านบัญชี และทักษะด้านการจัดการตนเอง

ผู้บริหารสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย ที่มีรูปแบบธุรกิจแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับทักษะวิชาชีพโดยรวมแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่าผู้บริหารสำนักงานบัญชีคุณภาพที่เป็นสำนักงานบัญชีมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับทักษะวิชาชีพโดยรวมมากกว่าห้างหุ้นส่วนจำกัด/ห้างหุ้นส่วนสามัญจดทะเบียน และบริษัทจำกัด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้บริหารสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย ที่มีระยะเวลาที่สำนักงานบัญชีจัดตั้งขึ้นแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับทักษะวิชาชีพโดยรวมไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย ที่มีทุนจดทะเบียนแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับทักษะวิชาชีพโดยรวมไม่แตกต่างกัน ผู้บริหารสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย ที่มีจำนวนพนักงานทำบัญชีในสำนักงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับทักษะวิชาชีพโดยรวมแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่พบว่าผู้บริหารสำนักงานบัญชีคุณภาพที่มีพนักงานมากกว่า 30 คนมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับทักษะวิชาชีพโดยรวมมากกว่าที่มีพนักงานน้อยกว่า 10 คน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ผู้บริหารสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย ที่มีจำนวนลูกค้าแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับทักษะวิชาชีพโดยรวมไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่านักบัญชีมืออาชีพต้องมีทักษะทางวิชาชีพ (Professional Skills) ในด้านต่างๆ ได้แก่ ทักษะด้านปัญญา ทักษะด้านสัมพันธวิธีระหว่างบุคคลและการสื่อสาร (Interpersonal and communication) ทักษะด้านการจัดการตนเอง และทักษะด้านการจัดการองค์กร เพราะนักบัญชีจำเป็นต้องพัฒนาความรู้และทักษะทางวิชาชีพ นอกเหนือจากความรู้ที่มี เพื่อตอบสนองความต้องการของสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย สอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการกำหนดความสามารถของนักวิชาชีพบัญชี ตามมาตรฐานการศึกษาวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศ (International Education Standard: IES) ของสหพันธ์นักบัญชีสากล (International Federation of Accountant: IFAC)

ผู้บริหารสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับทักษะวิชาชีพโดยรวม อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมากทุกด้าน แต่ที่สำคัญที่สุดคือ ทักษะด้านสัมพันธวิธีระหว่างบุคคลและการสื่อสาร (Interpersonal and communication) คือการให้ความร่วมมือทำงานเป็นทีมเพื่อให้งานบรรลุ มีการสื่อสารชัดเจน การใช้ภาษา สดหรือแก้ไขข้อขัดแย้งในการทำงานร่วมกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Johnson (1995) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบนักบัญชียุคก่อนกับปัจจุบัน ได้ให้ความสำคัญกับทักษะในการติดต่อสื่อสาร เนื่องจากทักษะนี้ต้องใช้ในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลภายในและภายนอกโดยเฉพาะธุรกิจการให้บริการ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Penafort et al. (1997) ได้ศึกษาความคาดหวังของสถานประกอบการต่อสมรรถนะของนักบัญชีพบว่าสถานประกอบการต้องการนักบัญชีที่มีสมรรถนะทางการสื่อสาร สามารถทำงานภายใต้ความกดดัน

ทักษะวิชาชีพด้านทักษะทางปัญญา (Intellectual) คือ การวิเคราะห์สถานการณ์และประยุกต์ความรู้ ความเข้าใจในแนวคิด หลักการ ทฤษฎีและกระบวนการต่าง ๆ มาใช้ในการคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ใหม่ๆ ทักษะทางด้านปัญญาช่วยให้นักบัญชีแก้ปัญหา ตัดสินใจ และใช้ดุลยพินิจที่ดีแก้ไขสถานการณ์ที่ซับซ้อนขององค์กรได้ ทักษะทางปัญญาที่จำเป็น ประกอบไปด้วยดังนี้ ความสามารถในการตัดสินใจได้โดยใช้ข้อมูลจากแหล่งใด เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน เช่น วารสาร สิ่งพิมพ์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ความสามารถจัดหา ศึกษา หรือ แสวงหาความรู้ความเข้าใจจากแหล่งต่าง ๆ และความสามารถในการระบุและแก้ไขปัญหาที่ไม่เคยเจอมา สอดคล้องกับงานวิจัยของทวีชัย อรุณจิต และชุมพล รอดแจ่ม (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความรู้และความสามารถทางวิชาชีพของนักบัญชีตามมาตรฐานระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพในสถานประกอบการ เขตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี พบว่านักบัญชีในสถานประกอบการ เขตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี มีความรู้และความสามารถทางวิชาชีพของนักบัญชีตามมาตรฐานระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพในสถานประกอบการ ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะทักษะทางปัญญา สอดคล้องกับงานวิจัยของ สังวาลย์ ยมเกิด (2552) ที่ศึกษาเรื่องทักษะทางวิชาชีพ

ของพนักงานบัญชีการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง ที่พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า ตนเองมีความสามารถสูงสุดในทักษะทางปัญญา ได้แก่ สามารถนำหลักการบัญชีมาใช้ในการจัดทำรายงานการเงินของหน่วยงาน รองลงมาทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการสื่อสาร (Interpersonal and Communication Skills) ซึ่งช่วยให้ผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีสามารถปฏิบัติงานร่วมกับบุคคลอื่นในองค์กรได้ดี รับและส่งผลสารสนเทศได้การตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและมีประสิทธิภาพ ส่วนประกอบของทักษะทางการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร คือ ความสามารถในการนำเสนอ การพูดคุย การรายงาน และการปกป้องมุมมองของตนอย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการเขียน และพูดทั้งที่เป็นทางการ และไม่เป็นการ ความสำเร็จทำงานร่วมกับผู้อื่นในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ความสามารถทำงานเป็นทีมโดยการปรับตัวเข้ากับผู้อื่นหรือแสดงบทบาทผู้นำ ผู้ตามได้อย่างเหมาะสม และความสามารถในการสื่อสารด้วยภาษาอื่นนอกเหนือจากภาษาไทย เช่นภาษาอังกฤษ จีน ญี่ปุ่น เป็นต้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณ หวังเจริญเดช (2546) ได้ศึกษาเรื่อง การประเมินประสิทธิภาพผู้ทำบัญชี จังหวัดมหาสารคาม ตามแนวทางปฏิบัติของสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ พบว่าผู้ทำบัญชีเป็นผู้มีทักษะด้านการสื่อสาร ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการนำเสนอและ อภิปรายผล และความสามารถในการฟัง การอ่าน อย่างถูกต้อง อยู่ในระดับมาก

ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่การงาน (Technical and Functional Skills) ประกอบด้วย ความชำนาญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่นการใช้ โปรแกรมสำเร็จรูปทางบัญชี Word Excel PowerPoint หรือสืบค้นข้อมูลผ่านระบบInternet ความชำนาญทางตัวเลข (ด้านคณิตศาสตร์และสถิติ) ความสามารถจัดทำและนำเสนอรายงานทางการเงิน ความสามารถจัดทำรายงานและปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ข้อบังคับ กฎหมาย ที่กำหนดไว้ได้อย่างถูกต้อง และความรู้และความเข้าใจในเรื่องมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชี กฎหมายภาษีอากร กฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ สอดคล้องกับงานวิจัย สรศักดิ์ ธนันไชย (2551) ได้ศึกษาการวัดทักษะทางวิชาชีพของนักบัญชีในเขตนิคมอุตสาหกรรม ภาคเหนือ จังหวัดลำพูน พบว่าพนักงานบัญชีควรมีการส่งเสริมทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่การงาน อยู่ในระดับมาก เพราะทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่การงานสามารถนำมาปฏิบัติงานได้จริง

ทักษะวิชาชีพด้านทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจ (Organizational and Business Management Skills)คือ มีความสำคัญเพิ่มขึ้นต่อผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีซึ่งจะมีการเรียกร้องให้เป็นผู้แสดงบทบาทในเชิงรุกในการจัดการองค์กรในแต่ละวัน ในขณะที่ก่อนหน้านี้บทบาทของผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีอาจถูกจำกัดอยู่เพียงแค่การเก็บและรวบรวมข้อมูลเพื่อให้หน่วยงานอื่นนำไปใช้ แต่ในปัจจุบันผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีได้เข้าไปมีบทบาทกับหลายหน่วยงานมากขึ้นจึงมีความจำเป็นที่ต้องมีความรู้ด้านธุรกิจมากขึ้นตระหนักในเรื่องการเมือง และมีมุมมองแบบรอบด้านรวมถึงทักษะทางการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจ ประกอบด้วย ความสามารถด้านความเป็นผู้นำ เช่น

สามารถจูงใจ จัดแบ่งหน้าที่ และเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น ความสามารถพิจารณาและตัดสินใจ ได้อย่างผู้มีวิชาชีพบัญชี และ ความสามารถในการวางแผนเชิงกลยุทธ์การบริหารงาน ทรัพยากร และการตัดสินใจต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณิการ์ ลาสิอ (2552) ได้ศึกษาเรื่องคุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าทักษะ ทางการบริหารองค์กรและการจัดการธุรกิจอยู่ในระดับมากได้แก่ มีความสามารถจัดแบ่งหน้าที่งาน และมีภาวะเป็นผู้นำ

ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล (Personal Skills) คือ ความสามารถที่จะเข้าร่วมและปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสภาวะแวดล้อมการทำงาน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างสม่ำเสมอ ความสามารถในการระมัดระวังสงสัย เยี่ยมผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชี ความสามารถพิจารณาปรับใช้ค่านิยมทางวิชาชีพจรรยาบรรณและทัศนคติ ให้เข้ากับการตัดสินใจในการปฏิบัติงานด้านบัญชี ความสามารถในการจัดการบริหารตนเองให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่นการควบคุมอารมณ์ และความสามารถที่จะเลือกและเรียงลำดับทรัพยากรที่มีอย่างจำกัด และจัดแรงงานให้เสร็จตามกำหนดเวลา สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิติภูมิ เบญจโอฬาร (2553) ได้ศึกษาคุณสมบัติของนักบัญชีในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน พบว่าด้านทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล อยู่ในระดับมาก คือมีความสามารถเลือกใช้และบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรีธัญ ชูเกียรติ และประจิต หาวัตร (2548) ได้ศึกษาเรื่องการวิเคราะห์การปฏิบัติงาน และการสำรวจทักษะที่จำเป็นของนักบัญชีบริหารในบริษัทขนาดใหญ่ พบว่าถึงกิจกรรมงานที่นักบัญชีบริหาร ทำแนวโน้มความสำคัญของงาน และทักษะ ความรู้ คุณสมบัติที่จำเป็นสำหรับนักบัญชี พบว่า แม้ว่าความรู้และทักษะด้านการบัญชี ภาษีอากร และการวิเคราะห์ข้อมูลทางการบัญชียังมีความสำคัญอย่างมากต่อการปฏิบัติงาน แต่ความรู้ด้าน บริหารธุรกิจ การมีวิสัยทัศน์ ความสามารถในการตัดสินใจ การแก้ปัญหาและลดความขัดแย้งก็มี ความใกล้เคียงกันกับความรู้และทักษะการบัญชี ยิ่งกว่านั้นทักษะเหล่านี้มีแนวโน้มว่าจะมี ความเพิ่มขึ้น เช่น การปรับปรุงกระบวนการทำงาน การวางแผน เชิงกลยุทธ์ในระยะยาว การจัดเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับความสามารถในการทำกำไร จากลูกค้าและ สินค้า และการเป็นที่ปรึกษาให้หน่วยงานภายในองค์กรซึ่งนักบัญชีบริหารต้องมีทักษะด้าน การติดต่อสื่อสารและมีมนุษยสัมพันธ์เนื่องจากงานเหล่านี้เป็นงานที่ต้องอาศัยความรู้ทางการบริหารและทักษะส่วนบุคคลในการติดต่อสื่อสาร

ผู้บริหารสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย ที่มีรูปแบบธุรกิจ ระยะเวลาที่สำนักงานบัญชีจัดตั้งขึ้น ทุนจดทะเบียน จำนวนพนักงานทำบัญชีในสำนักงาน และจำนวนลูกค้าแตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับทักษะวิชาชีพโดยรวมไม่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับทักษะวิชาชีพโดยรวมและรายด้าน ได้แก่ ทักษะทางปัญญา ทักษะทางวิชาการเชิงปฏิบัติและหน้าที่การงาน ทักษะทางคุณลักษณะเฉพาะบุคคล ทักษะทางปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและการสื่อสาร และทักษะการบริหารองค์กรและการจัดการทางธุรกิจ ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของอัมพร เทียงตระกูล (2557) ความรู้ทางวิชาชีพ ทักษะทางวิชาชีพ และคุณค่าทางวิชาชีพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตภายใต้

มาตรฐานสากลที่มีผลต่อการดำเนินงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของผู้ให้บริการกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มเทคโนโลยีในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ (Competency base) ของแมคเคลแลน (McClelland D. C., 2006) ที่มีแนวความคิดว่าธุรกิจจะมีลักษณะที่แตกต่างกันอย่างไร แต่ก็มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้พนักงานมีทักษะวิชาชีพ และความเชี่ยวชาญไม่แตกต่างกัน ไม่ว่าธุรกิจจะเล็กใหญ่ก็ต้องการพนักงานที่มีสมรรถนะทางทักษะวิชาชีพ ต้องการพนักงานที่เก่ง ๆ เพื่อให้องค์กรมีความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน และให้มีความน่าเชื่อถือ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรศึกษาการเปรียบเทียบทักษะวิชาชีพบัญชีกับต่างประเทศ เพื่อให้เห็นความแตกต่างกัน และสามารถนำมาพัฒนาทักษะวิชาชีพบัญชีในประเทศไทย
2. ควรศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคที่มีผลกระทบต่อทักษะวิชาชีพบัญชี ทำให้ทราบถึงจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค เพื่อสร้างโอกาสทางธุรกิจ และปรับปรุงแก้ไขปัญหาให้ตรงจุด

องค์ความรู้ใหม่

งานวิจัยความรู้ทักษะวิชาชีพของนักบัญชี สำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย ผู้วิจัยได้องค์ความรู้ใหม่เพิ่มในเรื่องของทักษะวิชาชีพบัญชี โดยมาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศได้กำหนดทักษะวิชาชีพ 4 ด้าน คือทักษะด้านปัญญา ทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการสื่อสาร ทักษะด้านการจัดการตนเอง และ ทักษะด้านการจัดการองค์กร แต่ในการทำงานจริงในด้านวิชาชีพบัญชีซึ่งเป็นธุรกิจทางด้านบริการ ต้องมีทักษะด้านงานบริการด้วย จะทำให้สำนักงานบัญชีอยู่รอดในสถานะเศรษฐกิจในยุคปัจจุบัน โดยสำนักงานบัญชีคุณภาพส่วนใหญ่ใช้ทักษะด้านการบริการ โดยใช้กลยุทธ์ McKinsey 7's นำมาพิจารณาและการวางแผนเพื่อกำหนดกลยุทธ์ในองค์การโดยการประสานองค์ประกอบทั้ง 7 ตัว ให้สอดคล้องประสานกัน ประกอบด้วย Structure (โครงสร้างองค์กร) Strategy (กลยุทธ์) Staff (การจัดการบุคคลเข้าทำงาน) style (รูปแบบ) System (ระบบ) Shared value (ค่านิยมร่วม) Skill (ทักษะ)

สรุป

งานวิจัยความรู้ทักษะวิชาชีพของนักบัญชี สำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทย สรุปได้ว่าสำนักงานบัญชีคุณภาพในประเทศไทยที่มีรูปแบบธุรกิจ ระยะเวลาที่สำนักงานจัดตั้ง ทุนจดทะเบียน จำนวนพนักงาน และจำนวนลูกค้าแตกต่างกัน แต่มีความคิดเห็นโดยรวมเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีที่มีความไม่แตกต่างกัน ซึ่งหมายความว่าธุรกิจจะมีลักษณะที่แตกต่างกันอย่างไร แต่ก็มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการให้พนักงานมีทักษะวิชาชีพ และความเชี่ยวชาญไม่แตกต่างกัน ไม่ว่าธุรกิจจะเล็กใหญ่ก็ต้องการพนักงานที่

มีสมรรถนะทางทักษะวิชาชีพ ต้องการมีพนักงานที่เก่งๆ มากความรู้ความสามารถที่รอบด้าน เพื่อให้องค์กรมีความน่าเชื่อถือ มีเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน และมั่นคง

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ ลำลือ. (2552). *คุณสมบัติของนักบัญชีที่พึงประสงค์ของผู้ประกอบการในจังหวัดเชียงใหม่*. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์. (2557). *รายชื่อสำนักงานบัญชีคุณภาพแห่งประเทศไทย*. สืบค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2562. จาก http://www.dbd.go.th/ewt_news.php?mid=5303.
- ทวิชชัย อรุณรัตน์ และชุมพล รอดแจ่ม. (2559). *ความรู้และความสามารถทางวิชาชีพของนักบัญชีตามมาตรฐานระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพในสถานประกอบการ เขตอำเภอ บางกรวย จังหวัดนนทบุรี* : รายงานวิจัย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์.
- ปิติภูมิ เบญจโอฬาร. (2553). *คุณสมบัติของนักบัญชีในเขตนิคมอุตสาหกรรม ภาคเหนือ จังหวัดลำพูน*. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศรัณย์ ชูเกียรติ และประจิต หาวัตร. (2548). *การวิเคราะห์การปฏิบัติงาน และการสำรวจทักษะที่จำเป็นของนักบัญชีบริหารในบริษัทขนาดใหญ่* : รายงานวิจัย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สังวาล ยมเกิด. (2552). *ทักษะทางวิชาชีพของพนักงานบัญชีการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง*. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สรศักดิ์ ธนไชย. (2551). *การวัดทักษะทางวิชาชีพของนักบัญชีในเขตนิคมอุตสาหกรรม ภาคเหนือ จังหวัดลำพูน*. บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุวรรณ หวังเจริญเดช. (2546). *การประเมินประสิทธิภาพผู้ทำบัญชีจังหวัดมหาสารคามตามแนวทางปฏิบัติ ของสหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ*. *วารสารมหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 22(1), 85-94.
- สภาวิชาชีพในพระราชบัญญัติ. (2557). *มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี*. สืบค้นเมื่อ 7 ธันวาคม 2562. จาก <http://fap.or.th/มาตรฐานวิชาชีพ/มาตรฐานการศึกษาและเทคโนโลยี.html>.
- สหพันธ์นักบัญชีระหว่างประเทศ (IFAC). (2557). *มาตรฐานการศึกษาระหว่างประเทศสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 3*. สืบค้นเมื่อ 7 ธันวาคม 2562. จาก http://fap.or.th.a33.readyplanet.net/images/column_13591035/3.pdf.
- อัมพร เทียงตระกูล. (2557). *ความรู้ทางวิชาชีพ ทักษะทางวิชาชีพ และคุณค่าทางวิชาชีพของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตภายใต้มาตรฐานสากลที่มีผลต่อการดำเนินงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตของ*

ผู้ใช้บริการกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มเทคโนโลยีในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย :
รายงานวิจัย, กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

McClelland, David C. (2006). *In Encyclopedia of the history of American management. London, United Kingdom: Continuum. Retrieved from. สืบค้นเมื่อ 7 ธันวาคม 2562. จาก http://search.credoreference.com/content/entry/contham/mcclelland_david_c/0.*